

Dosarul nr. 2ra-856/2021

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Gavriliță)

instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (V. Clevadi, D. Mardari, G. Stratulat)

ÎNCHEIERE

9 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Albert Lenschi,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru
Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Mariana Parfentieva (Beganscaia)
împotriva Uzinei de Tractoare „Tracom” Societate pe Acțiuni, intervenient
acesoriu Vitalii Pavlenco cu privire la repararea prejudiciului material și moral,
împotriva hotărârii din 19 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 15 iulie 2004, Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și
Stanislav Beganschi au depus cerere de chemare în judecată împotriva Uzinei de
Tractoare „Tracom” SA cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de
600 de salarii minime, cu achitarea proporțională fiecăruia din reclamanți sau
succesorilor acestora a onorariului pentru utilizarea invenției în mărime de 0,3%
din suma vânzărilor tractoarelor, în construcția cărora s-a utilizat invenția, pe
perioada 14 iunie 1996 – 1 iulie 2004, cu obligarea Uzinei de Tractoare „Tracom”
SA să achite până la expirarea termenului de valabilitate a brevetului de invenție
fiecăruia reclamant, în mărime egală, onorariul în mărime de 0,3% din suma
vânzărilor tractoarelor, începând cu 1 iulie 2004.

În motivarea acțiunii au indicat că sunt autorii invenției „Tractor”, iar la 31
octombrie 1996 li-a fost eliberat brevetul de invenție.

Au relevat că la 14 iunie 1996 au încheiat cu Uzina de Tractoare „Tracom”
SA contractul de cesiune a brevetului cu nr. 34, iar ultima urma să le achite
recompensă pentru invenție, fiecăruia inventator în parte, pe parcursul întregii
perioade de utilizare a invenției în construcția tractoarelor, însă, din anul 1996 și
până în anul 2004, nu au primit nici o recompensă bănească, mai mult la
nenumăratele adresări către pârât au primit refuz privind soluționarea pe cale
amiabilă a cazului.

La 17 martie 2006, Uzina de Tractoare „Tracom” SA a depus cerere reconvențională împotriva lui Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Stanislav Beganschi cu privire la recunoașterea invenției „Tractor” cu brevetul nr. 486 ca fiind o invenție de serviciu, elaborată în cadrul Uzinei de Tractoare „Tracom” SA.

Drept temei al acțiunii reconvenționale înaintate a fost invocat că reclamanții erau salariați ai întreprinderii și ai biroului specializat de construcții. Activitatea reclamanților a constat în realizarea construcției tractorului.

Uzina de Tractoare „Tracom” SA a învederat că în legătură cu aceste circumstanțe și cu litigiul apărut, la 24 mai 2005 a avut loc ședința comisiei Uzinei de Tractoare „Tracom” SA referitor la determinarea eficacității economice a invenției „Tractor”, brevetul nr. 486, unde a fost constat că această invenție a fost efectuată la uzină, cu mijloacele financiare ale acesteia, la indicațiile administrației și a fost considerată ca invenție de serviciu. Deoarece invenția nu are o valoare economică și nu există nici un act cu privire la rezultatele implementării acesteia, Comisia a considerat oportun de a achita inventatorilor o remunerație în mărime de 1 800 de lei.

Pe parcursul examinării cauzei reclamanții au depus numeroase cereri de concretizare a pretențiilor, astfel, prin cererea de concretizare din 29 septembrie 2010, Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Stanislav Beganschi au solicitat încasarea din contul Uzinei de Tractoare „Tracom” SA a prejudiciului material în sumă de 1 392 473 de lei, a prejudiciului moral în sumă de 500 000 de lei proporțional fiecărui reclamant, a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 1 noiembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Stanislav Beganschi.

Prin decizia din 13 aprilie 2011 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Albert Lenschi, Alexandru Caluțchi și Victor Circov și a fost casată hotărârea instanței cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 31 octombrie 2011 a Curții de Apel Chișinău a fost înlocuit Stanislav Beganschi cu succesorul său în drepturi Mariana Parfentieva (Beganscaia).

Prin încheierea din 12 octombrie 2012 a Curții de Apel Chișinău a fost atras în calitate de intervenient accesoriu de partea Uzinei de Tractoare „Tracom” SA, Vitalii Pavlenko.

La 12 noiembrie 2012, prin încheierea Curții de Apel Chișinău a fost admis renunțul Uzinei de Tractoare „Tracom” SA la acțiunea reconvențională și a fost încetat procesul în cauza civilă, la cererea reconvențională depusă de Uzina de Tractoare „Tracom” SA împotriva lui Albert Lenschi, Alexandru Caluțchi, Stanislav Beganschi și Victor Circov cu privire la recunoașterea invenției „Tractor” ca invenție de serviciu elaborată în cadrul uzinei.

Prin hotărârea din 19 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca nefondată cererea de chemare în judecată depusă Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Mariana Parfentieva (Beganscaia) împotriva Uzinei de Tractoare „Tracom” SA și a fost încasat solidar de la Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Mariana Parfentieva (Beganscaia) în beneficiul Uzinei de

Tractoare „Tracom” SA, cheltuielile de judecată pentru efectuarea expertizei în sumă de 3 520 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța a reținut că acțiunea a fost intentată de reclamantii în temeiul Legii nr. 461 din 18 mai 1995 privind brevetele de invenție, art. 35 alin. (2) cât și a Legii nr. 50 din 7 martie 2008 privind protecția invențiilor, art. 19-21, 84, dispozițiile cărora nu sunt aplicabile litigiului dedus judecării.

De asemenea, instanța a învederat că conform Raportului de expertiză nr. 414 din 3 martie 2013, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare, în rezultatul investigațiilor materialelor cauzei și a materialelor suplimentare prezentate de pârât, s-a constatat că valoarea efectului economic obținut de către Uzina de Tractoare „Tracom” SA în urma folosirii de către aceasta a invenției „Tractor”, Brevetul de invenție nr. 486, eliberat reclamantilor la data de 31 octombrie 1996, pe perioada 14 iunie 1996 - 1 iulie 2006 nu a fost confirmată, deoarece lipsesc careva date ce ar confirma că invenția a fost implementată în circuitul economic, conform etapelor ciclului de viață a propunerilor de raționalizare, și anume: prima etapă care este etapa creării inovației și cuprinde perioada de la începutul elaborării până la data utilizării ei de facto, iar a doua etapă este etapa aplicării, un an de gestiune, pe parcursul căreia, în baza aplicării inovației s-a obținut rezultat pozitiv și este determinat efectul economic.

În așa circumstanțe, instanța a considerat că nu poate fi reținut ca probă raportul de evaluare din 15 aprilie 2010, efectuat de expertul-evaluator Liudmila Anisimova conform încheierii din 12 decembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău, în baza căruia reclamantii și-au întemeiat pretențiile, or, fiind lipsă la materialele cauzei cât și în cele prezentate suplimentar spre investigație expertului, careva acte confirmative de obținere a profitului ca rezultat al implementării Brevetului de invenție nr. 486 cât și careva date privind rezultatele de implementare a invenției „Tractor”, evaluatorul eronat a ajuns la concluzia că, quantumul remunerației ce i se cuvine fiecărui autor al invenției „Tractor” pentru perioada solicitată constituie câte 483 500 de lei.

Totodată, instanța a specificat că din conținutul raportului de evaluare nu se constată că, expertului evaluator i s-a prezentat de către reclamantii careva probe că invenția a fost implementată și aplicată, obligație ce le aparține, și că au efectuat careva calcule a eficacității și rentabilității implementării invenției respective în circuitul economic conform etapelor ciclului de viață a propunerilor de raționalizare, din care ar rezulta că Uzina de Tractoare „Tracom” SA în urma folosirii de către această invenției „Tractor”, Brevetul de invenție nr. 486, eliberat reclamantilor la 31 octombrie 1996, pe perioada 14 iunie 1996 - 1 iulie 2006 a obținut careva efect economic.

Or, efectul economic este rezultatul aplicării propunerilor de raționalizare, care asigură economia resurselor de muncă, materiale bănești, majorarea volumului de comercializare a producției și obținerea profitului.

Pe cale de consecință, instanța a ajuns la concluzia că Uzina de Tractoare „Tracom” SA nu a cauzat prejudiciu reclamantilor urmare a nedeterminării folosirii de către aceasta a invenției „Tractor” prin Brevetul de invenție nr. 486, eliberat ultimilor la data de 31 octombrie 1996, pe perioada 14 iunie 1996 - 1 iulie 2006, deoarece la judecarea cauzei nu au fost prezentate careva probe admisibile și pertinente, prin care s-ar confirmat implementarea invenției „Tractor”, Brevetul de

invenție nr. 486, a rezultatelor implementării invenției „Tractor”, inclusiv și de obținere a profitului.

Curtea de Apel Chișinău a învederat că conform prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 461 din 18 mai 1995 privind brevetele de invenție, se consideră încălcare a dreptului exclusiv al titularului brevetului efectuarea de către terți, fără acordul acestuia, a următoarelor acțiuni: a) fabricarea, folosirea, importul, oferirea spre vânzare, vânzarea, alt mod de punere în circulație economică sau stocarea în acest scop a produsului, obținut prin aplicarea invenției protejate prin brevet; b) folosirea procedurii, în cazul în care obiectul brevetului este un procedeu, precum și folosirea, oferirea spre vânzare, vânzarea sau importarea în aceste scopuri a produsului obținut prin procedeu brevetat; c) îndemnarea terților la efectuarea acțiunilor indicate mai sus. (2) Un produs se consideră fabricat conform invenției protejate prin brevet, iar un procedeu protejat prin brevet - aplicat, dacă în acesta este folosit fiecare element al invenției inclus într-o revendicare independentă, fapt care nu a fost demonstrat în pricină.

Prin urmare, nefiind constatăată exploatarea de către Uzina de Tractoare „Tracom” SA a invenției protejate prin brevet contrar prevederilor legii, care ar fi dus la încălcarea drepturilor titularilor Brevetului de invenție nr. 486, respectiv lipsesc temeiurile legale de răspundere a Uzinei de Tractoare „Tracom” SA pentru încălcarea drepturilor titularilor prin repararea despăgubirii materiale și morale pretinse de Albert Lenschi, Alexandru Caluțchi, Stanislav Beganschi și Victor Circov în perioada de acțiune a brevetului.

La 22 august 2014, Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Mariana Parfentieva (Beganscaia) au declarat recurs împotriva hotărârii din 19 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 19 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat ca inadmisibil recursul declarat de Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Mariana Parfentieva (Beganscaia).

În cauza respectivă, de către Alexandru Caluțchi, Albert Lenschi, Victor Circov și Mariana Parfentieva (Beganscaia) au fost depuse numeroase cereri de revizuire, care au fost respinse ca inadmisibile.

La 5 martie 2021, Albert Lenschi, repetat, a declarat recurs împotriva hotărârii din 19 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău, prin care și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței.

Examinând temeiurile recursului declarat în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care, recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni de declarare a recursului, este unul de decădere și nu poate fi restabilit. Or, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În debut, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție învederează că decizia instanței de apel a fost pronunțată la 19 mai 2014, fiind expediată în adresa participanților la 23 iunie 2014, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire a Curții de Apel Chișinău nr. 2718 (f.d. 216, vol. II).

În același timp, materialele cauzei atestă că, inițial, la 22 august 2014 Albert Lenschi a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 19 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 217-222, vol. II).

Astfel, instanța de recurs conchide că Albert Lenschi la 5 martie 2021 a depus recurs împotriva hotărârii din 19 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău, cu omiterea vădită a termenului legal de depunere, or, în conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Mai mult ca atât, se impune a învedera că Albert Lenschi a cunoscut despre examinarea cauzei, a recepționat copia hotărârii, încă în anul 2014, or, contrar prevederilor art. 434 Cod de procedură civilă, acesta a depus recurs la 5 martie 2021, care este unul tardiv.

În conformitate cu prevederile art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Art. 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, expres prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

De altfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a menționa că în sensul art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La acest aspect, completul menționează că Albert Lenschi, inițial a depus recurs împotriva hotărârii din 19 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău, la data de 22 august 2014, astfel recursul declarat la 5 martie 2021, este repetat.

Pe cale de consecință, examinarea unui recurs tardiv și repetat declarat împotriva unei hotărâri definitive ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ar încălca dreptul intimatului la un proces echitabil.

Astfel, reieșind din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Albert Lenschi, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. b) și d), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Albert Lenschi, împotriva hotărârii din 19 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat